

Nr 31.

Godkänd av första kammaren den 21 oktober 1939.

Godkänd av andra kammaren den 21 oktober 1939.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förskottsstat för försvarsväsendet m. m.

(Första särskilda utskottets utlåtande nr 16.)

TILL KONUNGEN.

I en den 8 september 1939 dagtecknad proposition (nr 2) har Kungl. Maj:t, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att förklara, att den av Kungl. Maj:t den 26 augusti 1939 med stöd av riksdagens beslut angående beredskapsstat för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1939/40 fastställda förskottsstaten skall äga fortsatt giltighet i den utformning, som framgår av bilaga till nämnda protokoll.

Såsom riksdagen framhållit i sin skrivelse till Konungen, nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 15 angående vissa åtgärder för reglering av prisbildningen på stenkol m. m. är det under rådande förhållanden erforderligt att en ny finansfullmakt lämnas Kungl. Maj:t. Riksdagen medger, att sådan fullmakt lämnas i den form Kungl. Maj:t föreslagit eller således genom att den av Kungl. Maj:t den 26 augusti 1939 fastställda förskottsstaten förlänas fortsatt giltighet i viss ändrad utformning.

De huvudprinciper, som i den nu föreliggande propositionen samt propositionen nr 1 med förslag till tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 följts beträffande anslagsmedlens fördelning mellan tilläggsstat och förskottsstat, synas riksdagen lämpliga under nu rådande förhållanden. Enligt dessa principer skola från förskottsstaten bestridas bland annat sådana av krisläget föranledda engångsutgifter, som icke för närvarande kunna till sin art och storleksordning bestämmas med den grad av noggrannhet som tillämpas för riksstatsanslagen. Riksdagen anser sig böra uttala, att ytterligare kompletteringar äro påkallade beträffande materielanskaffningen för olika försvarsgrenar. Det bör tillkomma Kungl. Maj:t att under hänsynstagande till de olika behovens brådskande karaktär och betydelse avväga i vilken utsträckning desamma böra tillgodoses med anlitanande av förskottsstaten. Riksdagen förut-sätter dock, att, i den mån så låter sig göra, förslag, som avse anskaffningar

av större omfattning, fortsättningsvis liksom hittills komma att underställas riksdagens prövning. Därjämte vill riksdagen framhålla önskvärdheten av att åtgärder vidtagas från Kungl. Maj:ts sida ägnade att åvägabrinda ett organiserat samarbete mellan de myndigheter, såväl militära som civila, vilka hava att verkställa upphandling och ombesörja anskaffningar av olika slag. Härigenom skulle icke endast önskvärd ordning och reda vinnas utan även prishöjningar genom konkurrens mellan olika statliga organ kunna undvikas, varjämte garantier skulle vinnas för att de mest trängande behoven i första hand bliva tillgodosedda.

I detta sammanhang får riksdagen tillika, med erinran om de uttalanden i ämnet som gjorts av föredragande departementschefen i ovannämnda proposition nr 15, förklara, att kostnaderna från och med ingången av nu löpande budgetår på grund av samtliga de beslut angående inkallande och kvarhållande av olika klasser värnpliktiga, som Kungl. Maj:t fattat under tiden mars—juli 1939, kunna avföras å vederbörande anslag å förskottsstaten.

Vad angår de uttalanden, som i förevarande proposition nr 2 samt i propositionen nr 1 gjorts angående Kungl. Maj:ts befogenheter att under den tid, då riksdagen är samlad, besluta om utgifters bestridande från förskottsstat, har riksdagen icke någon erinran att framställa.

Enligt Kungl. Maj:ts föreliggande förslag skola vissa jämkningar vidtagas i utformningen av den nu gällande förskottsstaten. Dessa jämkningar avse dels att anslagen till försvarsväsendet i allmänhet och till allmänna utgifter för försvarsberedskap skola på visst sätt uppdelas, dels att ett nytt anslag till försvarsberedskapens stärkande i allmänhet skall upptagas under fonden för förslag till statsverket. Riksdagen, som icke haft något att invända häremot, får erinra, att enligt av riksdagen fattat beslut å förskottsstaten upptagits ytterligare ett nytt anslag å 20,000,000 kronor för allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder. Nämnda anslag bör bibehållas å förskottsstaten även i dess ändrade utformning.

Under rådande förhållanden synes det riksdagen påkallat att en relativt vidsträckt finansfullmakt lämnas Kungl. Maj:t. Från denna utgångspunkt har riksdagen icke funnit sig böra framställa erinran mot de belopp, till vilka anslagen beräknats å den reviderade förskottsstaten. Det är att märka, att anslagsbeloppen på det sättet begränsa Kungl. Maj:ts befogenhet, att desamma ej få överskridas utan att riksdagen inkallas eller ändock skall sammanträda inom tjugo dagar respektive — då riksdagen är samlad — utan att tillfälle beredes riksdagen att taga ställning till det uppkomna läget.

Slutligen får riksdagen i anslutning till vad departementschefen anfört uttala att den särskilda begränsning till ett sammanlagt belopp av 100 miljoner kronor av Kungl. Maj:ts befogenhet att för försvarsdepartementets del anvisa medel från förskottsstaten, som nu gäller, icke avser tillämpningen av den reviderade förskottsstaten.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen medgivit, att den av Kungl. Maj:t den 26 augusti 1939 med stöd av

riksdagens beslut angående beredskapsstat för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1939/40 fastställda förskottsstaten med däri av riksdagen beslutad ändring skall äga fortsatt giltighet i den utformning, som framgår av bilaga till denna skrivelse.

Stockholm den 21 oktober 1939.

Med undersåtlig vördnad.

*Bilaga.***Förskottsstat för försvarsväsendet m. m.****Driftbudgeten.**

		Kronor
<i>A. Egentliga statsutgifter:</i>		
IV.	Försvarsdepartementet	330,000,000
VII.	Finansdepartementet	30,000,000
	Summa	360,000,000

Kapitalbudgeten.

		Kronor
<i>Kapitalinvestering:</i>		
VII.	Fonden för förlag till statsverket	20,000,000

Egentliga statsutgifter.**IV. Försvarsdepartementet.**

		Kronor	Kronor
	D. Lantförsvaret.		
a	Lantförsvaret, <i>förslagsvis</i>		115,000,000
	E. Sjöförsvaret.		
a	Sjöförsvaret, <i>förslagsvis</i>		70,000,000
	F. Flygvapnet.		
a	Flygvapnet, <i>förslagsvis</i>		40,000,000
	G. Gemensamma anslag.		
	Försvarsväsendet i allmänhet:		
a	Engångsutgifter, <i>förslagsvis</i>	100,000,000	
b	Löpande utgifter, <i>förslagsvis</i>	5,000,000	105,000,000
	Säger för gemensamma anslag		105,000,000
	Summa		330,000,000

VII. Finansdepartementet.

		Kronor	Kronor
	Allmänna utgifter för försvarsberedskap:		
a	Förstärkning av den civila administrationen m. m., <i>förslagsvis</i>	5,000,000	
b	Engångsanskaffning av materiel för civilbefolkningens skydd m. m., <i>förslagsvis</i>	5,000,000	10,000,000
c	Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder, <i>förslagsvis</i>		20,000,000
	Summa		30,000,000

Kapitalinvestering.

VII. Fonden för förlag till statsverket.

		Kronor	Kronor
a	Kommunikationsverken, <i>förslagsvis</i>		10,000,000
b	Försvarsberedskapens stärkande i allmänhet, <i>förslagsvis</i>		10,000,000
Summa			20,000,000